

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

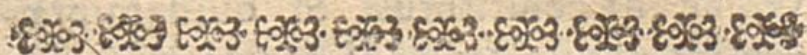
De Angelis Actibvs humanis, & Legibus

Vindalium, 1646

Cap. VIII. De his qui legibus humanis obligentur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38834

rema necessitate; eaque vitæ asperitas ad bonum commune sanctissimi huius instituti, non parum conducatur, hinc planè consequens videtur, eiusmodi consuetudinem grauitè obligare, quoriescunque sine peccato obseruari potest. Quare cum possit sine peccato obseruari ab eo, qui ob ægritudinem versatur in mortis discrimine, vt ante dictum est, nihil impedit quin in eo statu positus eam teneatur obseruare.

CAPVT VIII

De iis qui legibus humanis obligantur.

CONCLUSIO I.

Legiflator non obligatur suis legibus (obligatione coactiua, sed directiua.) Prior pars probatur ex S. Thoma 1. 2. quæst. 96. art. 5. ad 3. quia nullus propriè cogitur à seipso, lex autem non habet vim coactiuam, nisi ex Principis potestate. Quare eo sensu Princeps dicitur esse solutus à lege, quia nullus potest iudicium condemnationis in ipsum ferre, si contra legem agat.

DE LEGE. CAP. VIII. 219

Dices, eo ipso quòd quis legem transgreditur, meretur pœnam ei adiunctam, adeoque Princeps, si legem à se statutam transgreditur, debet subire pœnam quam ipsemet imposuit. Respõdeo 1. legislatorẽ non esse propriè transgressorem suæ legis, vt iam dicitur adeoque ex eo capite non mereri pœnam ea lege impositam. 2. cum tantum mereri pœnam lege statutã, qui tanquam inferior legi obtemperare tenetur, eamque violat.

Posterior pars est etiam S. Doctoris loco citato, vbi eam probat ex cap. Cùm omnes, de constitutionibus, verbis illis, Quod quisque iuris in alterum statuit, ipse eodem iure vti debet, & sapientis dicit autoritas, Patere legem, quam ipse tuleris. Probat etiam quia quando leges sunt ita vniuersales, vt & superioribus, & subditis possint accommedari, magna esset indecẽtia, si Princeps nollet eas seruare, & interim subditos ad earum obseruantiam obligaret; cum ex ipso iure naturæ, caput se membris conformare debeat, & homines efficaciter moueri non soleant, ad sectandam virtutem, eorum præceptis, quorum facta vitiis inquinata perspiciunt. Secus res habet, quando lex non est accommodata statui Principis, vt cum prohibetur ne quis pre-

tiolis vestibus utatur: tunc enim non est ratio cur Princeps eiusmodi legem observare teneatur.

Ex his autem collige, obligationem qua tenetur Princeps suam legem servare, non esse petendam ab ipsius lege: si enim par in parem non habet imperium, multo minus idem sibi ipsi imperare potest, cum imperium non sit sine subiectione, adeoque sine personarum distinctione. Ea igitur obligatio oritur ex iure ipso naturæ, ut ante dictum est, quò fit ut legislator suam legem non servans, non tam contra illam peccet, quam contra legem ipsam naturæ, quæ dictat, eum debere se membris suis conformare.

Ex quo etiam sequitur, etsi res præcepta sit in se gravis, legislatorem non peccare mortaliter, contra legem suam agendo, nisi deformitas quæ ex tali violatione oritur inter caput, & membra reipublicæ adeò gravis sit, ut spectato iure naturæ, ad mortale peccatum pertingat, vel graue aliquod scandalum, aliudve incommodum magni momenti pariat.

CONCLUSIO II. Infideles nò baptizati, & pueri ante usum rationis non obligantur legibus Ecclesiasticis.)
Prior pars probatur: nam non tenentur

legibus Ecclesiasticis, nisi qui sunt subditi Ecclesiæ, at infideles non sunt subditi Ecclesiæ, cum per baptismum in eam nondum ingressi sint, ergo, &c. Nec refert, quod teneantur sumere Eucharistiã, hoc enim verum est, quatenus sumptio Eucharistiæ est de iure diuino, vt dictum est vbi de hoc sacramento, &c.

Posterior pars suadetur, nam lex habet vim obligandi in conscientia, ex supra dictis, vnde qui eam transgrediuntur, peccant, & merentur pœnam: peccare autem, & pœnam mereri non habent locum in iis, qui rationis vsu carent.

Ex quibus collige 1. infideles, & infantes rationis vsu carentes non peccare, etsi diebus ieiunij carnes comedant. 2. neque etiam eos peccare, qui iis carnes comedentes tunc porrigunt, cum non cooperentur rei comedentibus illicitæ. 3. neque eos excommunicationem incurtere, qui infantes diuersi sexus, nondum ratione vtentes, in monasteria introducunt.

Dices, non licet porrigere cibos vetitos ebriis, vel ignorantibus esse diem ieiunij, etsi tamen illi non peccent, eiusmodi cibos comedendo: ergo idem dicendum de infidelibus, & infantibus nondum vsu rationis habentibus. Respon-

deo non sequi, nam isti non transgrediuntur præceptum, comedendo carnes die ieiunij; illi verò transgrediuntur, esto ea transgressio ipsis non imputetur ad culpam.

Nota, infantes statim adepto vsu rationis, teneri legibus Ecclesiasticis; quia cum sint subditi Ecclesiæ, & non possint iam excusari à legis obseruatione, ob defectum rationis, non est cur non teneantur ei obedire. Aliàs æquè dici posset, eos non obligari ad seruandâ legem naturalem, aut diuinam, quod nullus admittet. Accedit quòd ex capite. Omnis vtriusque sexus, fideles omnes, cum ad annos discretionis peruenerint, tenentur confiteri semel in anno. Vnde potest colligi, eos etiam teneri ad seruanda alia præcepta Ecclesiastica, nisi ex speciali aliqua ratione requiratur maior discretio, quam quæ anno septimo haberi solet, vt communiter requiritur ad sumpcionem Eucharistiæ; vel ab ipsa Ecclesia tempus obligationis sit determinatum, vt in præcepto ieiunij.

CONCLUSIO III. Peregrini transeuntes per aliquem locum, tenentur seruare leges illius loci, si quandiu ibi fistant obligatio earum vigeat.) Ratio est, quia non satis prouisum videretur re-

Etæ gubernationi Reipublicæ si peregrini non tenerentur seruare leges locorum per quæ transeunt: sic enim incolæ facile turbarentur, & spernendi leges occasionem tumerent. Quare cum hoc graue sit incommodum, ipsarumque legum fini repugnans, consequenter dicendum est, peregrinos debere se conformare statutis locorum, per quæ transeunt.

Confirmatur, nam in communi sententia, peregrinus tenetur seruare leges loci qua transit, quando illæ destinantur ad commodum aliquod temporale illius loci, vt si verbi causa, prohibitum sit, ne triticum inde extrahatur. At hæc ratio aut nullius est momenti, aut concludit de omnibus legibus, cum lex nō sit, quæ in bonum subditorum non tendit: & prætereà negari non possit, quin ad bonum Reipublicæ spectet, ne subditi malo aliorum exemplo, ad contemptum legum inducantur.

Dices 1. nemo tenetur legem ab aliquo, latam seruare, nisi sit illius subditus: at peregrinus cum non habeat domicilium, aut quasi domicilium in loco per quem transit, non est subditus illius, qui ibi legem tulit, ergo, &c. Respondeo 1. hoc argumentum posse retorqueri, vt patet ex iam dictis. 2. modicam habi-

tationem sufficere, vt peregrinus subdatur alicui, pro modico tempore.

Dices 2. Sacerdos Latinus tenetur celebrare in azymo. quādo transit per Græciam, & Græcus in fermentato, quando trāsit per loca Latinorum. Ergo peregrinus non tenetur seruare leges loci, per quem transit. Respondeo non sequi: nam si antecedens verum est, quod tamen à plerisque negatur, ideò est, quia ex speciali mandato summorum Pontificum, tenentur Sacerdotes in Missæ celebratione seruare morem suæ Ecclesiæ. Hinc autem non licet colligere generatim, peregrinos non debere sequi morem loci, per quem transeunt; quando in eorum patria opposita viget consuetudo.

Nota 1. prædicta intelligi de legibus, quæ sunt speciales illius loci, per quem peregrinus transit: si enim agatur de legibus communibus, dubium non est, quin teneatur eas obseruare, etsi in illius patria non vigeant. Vnde peccaret Castellanus, qui transiens per Galliam, animalium intestinis die Sabbathi vesceretur, & ciuis Mediolanensis qui Romæ 4. primis diebus quadragesimæ carnes comederet.

Nota 2. resolutionem allatam habere locum à fortiori in vagis, qui nullibi si.

zum habent domicilium: cum enim absurdum sit existimare, eos nullis legibus particularibus teneri, dicendum est illos subiici legibus loci, qua transeunt. Vnde etsi vagus alibi delictum commiserit, potest puniri à Iudice loci, in quo capitur, nisi petatur à Iudice loci, in quo delictum patrauit.

CONCLUSIO IV. Peregrini nō tenentur seruare leges suæ patriæ, quando sunt in locis, vbi non vigent.) Ratio est, quia Principes non possunt ius dicere, nisi in proprio territorio; hæc enim est veluti sphaera, extra quam eorum aetiuitas non se extendit. Quare peregrini non tenentur seruare leges suæ patriæ, quando extra illam commorantur. Neque dicas eos adhuc esse subditos, sunt enim tantum radicaliter & remotè, non tamen proximè, & quoad actualement obligationem seruandi leges patriæ. Hinc, etsi Lutetiæ festum sanctæ Genouefæ celebretur, non peccat Parisinus, Missam eo die non audiens in locis vbi festum illud non colitur: non enim eiusmodi obligationes cadunt in subditos absolute, & secundum se, sed quatenus existunt in locis, vbi vim habent.

Quæres 1. an die Festo tenearis audire Missam, antequam è tua Parochia

ex eas, si extrà Festum non sit. Respondeo
 1. si sacrum fiat antequàm ex eas, te de-
 bere illi interesse, siquidem obligatio au-
 diendi sacrum vrget, & nihil impedit vt
 suppono, quin possis audire. 2. si sacrum
 nondum fiat; te non teneri expectare
 donec celebretur, vt illud audias; quia
 per præceptum audiendi Missam non te-
 neris è loco non egredi, sed tantùm au-
 dire Missam si commodè audiri potest.

Nota priorem ex his responsionibus à
 nonnullis intelligi, siue aliæ Missæ in ea
 Parochia recitandæ sint, siue, non: putant
 enim in vtroque casu, tibi incumbere
 obligationem audiendi Missam, antequàm
 ex eas. Alij tamen existimant, quando
 sunt alia sacra celebranda, te posse exire,
 antequam Missam audias; si quidem in
 eo casu nondum obligat præceptum au-
 diendi Missam, vt ex eo patet, quia præ-
 cepto satisfacies, si aliquam ex Missis se-
 quentibus audias: aliunde verò ex vi
 præcepti audiendi Missam, non teneris
 ibi sistere; ergo si exire velis, non tene-
 ris Missam audire. Verùm responderi
 potest, præceptum audiendi primã Mis-
 sam obligare, si nolis ibi expectare, do-
 nec secunda celebretur: ac proinde te-
 neris sacro interesse, antequam ex eas.

Quæres 2. an si in tua Parochia ieiui-

natur, liceat tibi ieiunium frangere antequam exeas ad aliam, in qua ieiunium non seruatur. Respondent aliqui te obligari ad ieiunium, quorum ratio est, quia ieiunium pro tunc obligat in loco in quo degis: ergo teneris illud seruare. Nec refert quod quādo ad aliam Parochiā peruenieris, à ieiunio sis excusandus, hoc enim fiet ex speciali illius loci priuilegio, quod ad te extendi non debet, quamdiu extra illum versaris. Alij tamen probabilius oppositum sentiūt, quia præceptum ieiunij est indiuisibile, obligans pro die integro, non autem pro aliqua parte illius dūtaxat, ita vt si quis aliqua parte diei non teneretur ieiunare, nec teneretur reliqua. Quare cum in dicta occasione, non teneris ieiunare vespere, nec teneris mane.

Vnde ad rationem allatam dici potest, ieiunium per se loquendo obligare in loco vbi es, non tamen te obligare, ex hypothesi quòd paratus sis discedere, & ad locum in quo non est obligatio ieiunandi, transire: quemadmodum non teneris hodie mane ieiunare, si moraliter certus sis, te dispensationem ieiunandi obtenturum post meridiem; quia scilicet lex ieiunij sic imposita est, vt non obliget ad vnā partem diei, si non obligat

ad reliquas. Quò fit, vt si quis vice versa ieiunās manè, in loco vbi non ieiunatur, accedat postea ad locum vbi seruatur ieiunium, ille non teneatur reliqua diei parte ieiunare.

Nota eum qui ob iam dicta, non teneatur ieiunare in locis vbi seruatur ieiunium, teneri saltem à carnibus ibi abstinere; quia præceptum abstinendi à carnibus obligat, pro singulis diei partibus. Quare cum possis, illud seruare, antequam ad locum vbi non ieiunatur, te conferas, tandem obligaris ad illius obseruantiam, esto ieiunium tibi soluere liceat.

Quæres 3. an licitum sit exire è loco in quo ieiunatur, eo animo vt non ieiunetur in alio, vbi ieiunium non obligat. Respondeo affirmatiuè, nam ille non peccat, qui iure sibi concessio vtitur, at ille qui, vt liber sit ab obligatione ieiunandi, tendit ad locum vbi non ieiunatur, vtitur iure sibi concessio, ergo non peccat.

Nec dicas, nemini debere fraudem suam patrocinari, cum enim ille non teneatur manere in loco vbi ieiunium seruatur, sed possit ad alium se conferre, ibique lex ieiunij non obliget, dici non potest eum fraudem committere, quatenus eò tendere vult, vt ab obligatione ieiunandi liber sit, sed tantum illum vti iure suo, quod nequaquam illicitum est.